

**”אני ועיתונאיות קולגות שלי נתקלות באיש אקרדיה ותיק, מזכיר ומזכיר
מאזר, שבאופן קבוע משפיל את העיתונאיות שמסקרות את האזור. הוא
ממציא לכל אחת כינוי. לי הוא קורא בפנים 'מרוקאית מסריחה', לעיתונאית אחרת
הוא קורא באופן קבוע 'זונה'. בפעם האחרונה שדיברתי איתו הוא אמר לי שלא אטפס
מעבר לגובה שאשה צריכה לטפס”** | יערה קדוש, כחבת "צומח השורן"

זה לא צליל אצל בנינים

חווית העבודה של עיתונאיות שונה מזו של עיתונאים: היחסים בין לבין מקורותיהן טעונים במתח מיני
שלא פעם גולש להערות סקסיסטיות ולהצקות, אך לעתים גם נותן להן עדיפות במילוי תפקידן

איתי רום ומתן שירם

אשה ושאי יורעת להשתמש בזה, ושיש לי קשרים
אינטימיים עם הקצין הזה והקצין הזה. הריבוק לי כל
מיני רומנים, כמו גם לקולגות שלי". על התופעה הזו
מרווחות מרואיינות רבות לכתבה הזו. אחת מהן סיפרה
על שכלול השיטה: "ראיינתי סלבריטאי מפורסם, והוא
לא אהב איזו שורה בראיון. אז הוא, ובעיקר הסוכן שלו,
הפיצו עלי בכל העיר שניסינו להתחיל איתו ולהשכיב
אותו, שבאתי לראיון בכוונה בלי חזייה. ככה אני. הוא
הפיץ את זה כסוג של נקמה. הרבה מרואיינים מעליי
בים ברמה האישית. זה לא ככה אצל בנינים. הכלל הלא
כתוב אומר: תהיי טיפשה ומכוערת ותישארי בחיים.
סליחה – טיפשה, מכוערת וחירשת". לזובסקי: "אם
את קוטלת מרואיין, הוא יגיד שזה מפני שאת רווקה
מדירה שרוצה סקס. לא יגידו את זה לעיתונאי גבר
שיכתוש למישהו את הצורה".

מאירי אומרת שכשהפיצו עליה שמועות ורונות,
"לא נפגעתי, להפך – זה החמיא לי שהצלחתי להביא
סיפורים שעיצבו את כולם. אחרי תקופה מסוימת,

העיתונאיות, אשר מצליחות לעתים להשיג בעזרתה
סקופים ביתר קלות.
העיתונות, בין השאר בשל תנאי השכר
המדרדרים, עברה בשנים האחרונות תהליך מואץ
של פמיניזציה. בה בשעה, הדרגים הבכירים בתחומי
הסיקור של העיתונות מאוישים בעיקר בגברים:
מנכ"לים במגזר העסקי, שרים וחברי כנסת בזירה
הפוליטית, שוטרים ועבריינים בתחום הפלילי,
ספורטאים וקציני צבא. המפגש בינם כמקורות
וכמראיינים לבין עיתונאיות הוקקות להם כספקי
מידע מציב את העיתונאיות בעמדה מורכבת, שהרי
הסקופ המסעיר ביותר יוכל להגיע דווקא ממקור
גברי מטרידן שהאינטראקציה איתו בלתי נעימה
ואולי אף משפילה.

עדי מאירי, כחבת הפלילים של קול-ישראל, מב-
חינה בין ראשית הקריירה שלה למצבה היום: "כשה-
תחלתי את העבודה, בטח שהיו סקסיסטיות ושוכנים.
כמעט כל סיפור בלעדי שהיה לי, ייחסו לכך שאני

מסגרת עבודתה בשבועון
"דייטינג", הגיעה הכתבת
אליען לזובסקי לביתו של
איש טלוויזיה בכיר למטרת
ראיון. המרואיין בחר לפתוח
את המפגש באופן ספק אם
היה נוקט כלפי עיתונאי גבר.
"הוא פתח לי את דלת הדירה
כשהוא עירום לגמרי",
משחזרת לזובסקי. "אחר-כך הוא עשה לי את זה
עוד כמה פעמים. הוא אמר, 'התקלחתי ולא הספקתי
להתלבש', ואז התנגב בסלון כשישבנו מתגנדר".
המחזה שבו נתקלה לזובסקי אולי קיצוני, אולם
הוא מדגים את השוני הרב בין חווית העבודה
של עיתונאית לבין זו של עיתונאי גבר. הערות
סקסיסטיות, הזמנות בלתי תמימות לבילוי והטרדות
מייגיות של ממש הן מנת חלקן של עיתונאיות רבות.
מצד שני משחקת הנשיות לא פעם דווקא לטובתן של

איור: גיא מורד

לגיטימי בעולם שוכניסטי שבו נשים נפגעות בגלל נשיות. יש לנשים עמדת כוח אחת, למה לא להשתמש בזה? אני שמחה לראות כתבת שחזרת מהמטרה עם סיפור כי היא חייכה לשוטרים ולא מצאה את עצמה מותקפת.

• • •

הרס מנור מ"גלובס", שסיקרה את בתי-הדין הצבאיים באינתיפאדה הראשונה, אומרת שלפעמים הנשיות יכולה רווקא להקשות: "כשסיקרת את הצבא הרגשתי אאוטסיידרית כאשה, הרגשתי שהיא לי הרבה יותר קל כגבר. יש אווירה של 'אללה, תקפצי איתנו לראות את הגדר? טוב, את בטח מכינה אוכל לילדים'". כיום מסקרת מנור בעיקר מנכ"לים ואנשי עסקים בכירים, תחום שבו גידר יותר להיתקל בהטרדות, לדבריה, "אולי מפני שכשאתה מגיע לראיון עם מנכ"ל, לפחות בחלק מהמקרים, ההתנהלות היא פחות סחבקית מאשר בתחום הצבאי או הפוליטי. אלה גם אנשים פחות

שגברים לא יורעים. אני לא חושבת שיש עיתונאית שלא משתמשת בזה – גם אם לא כמורע.

נטשה מחוגביה מ"דיעות אחרונות": "הכל תלוי באיך אתה מתנהל מול אנשים. אני לרוב אתלבש בצורה יותר שמרנית". מוזגוביה אומרת שנתקלה בעיתונאיות שהשתמשו במיניותן כדי להשיג סיפורים, "אבל רוב העיתונאיות לא עשו מזה קריירה. יש נשים שלפעמים קשה להן להפריד בין התפקיד לבין משחש אישי. זה לא זוכה אצלי להערכה רבה. זה קיים בעיקר אצל עיתונאיות אופנה, רכילות, בידור. זה לגיטימי בו'אנר הזה". עינת פישביין, סגנית עורך "7 ימים": "בתחילת דרכי עקדתי עם נשים שהשתמשו בנשיות שלהן בשביל להביא סיפורים. אני מעדיפה שנשים ישיגו סיפורים בזכות הנשיות שלהן, שיידעו להשתמש בזה, ושלא יטרידו אותן".

כתבת שמשתמשת במיניות שלה להשגת סיפורים, זה לגיטימי בעיניך?
זה לגיטימי, שתשתמש. זה על אחת כמה וכמה

כשהתרשתתי ונכנסתי לעובי הקורה בתחום, כל הסיפור הזה הפך לבטל בשישים כי מכירים אותך. להפך: היום הקטע הנשי רק משחק לטובתי".

איך?

בתחום הפוליטי יש כמעט רק גברים. מטבע הדברים הם ירצו יותר לתת סיפורים לעיתונאית שהיא אשה מאשר לגבר, למרות שזה לא נכון תמיד. אבל בדרך-כלל, מבחינתם, זה יותר נחמד להיות בקשר עם אשה. עיתונאית שיודעת לנצל את זה רק מרוויחה מהעניין.

פלירטוט הוא דרך להשיג סקופים, מעין בלי עבודה שנמצא רק בידיהן של עיתונאיות?

כן, ודאי. אני אשקר אם אני אגיד שלא. אבל שוב, פלירטוט בגבולות. היום אני מרגישה שמפני שאני אשה אני מצליחה להגיע לסיפורים שלהרבה כתבים גברים קשה יותר להגיע. לי יותר קל להשיג סיפור ולהוציא מידע מקצין או מעורך-דין, מפני שאני יודעת ללחוץ במקומות הנכונים ולדבר בשפה

או יותר מתורבתים, שלא מעוניינים להתבנות. אם כי נתקלתי גם באחד מהמנהלים הידועים והבכירים במשק, שתוך כדי אירוע שהתקיים בערב בבית-מלון הזכיר לי בצורה בוטה שיש לו חדר למעלה – באופן שהביא אותי במבוכה קשה. הוא היחיד שהיום אם אני רואה אותו, אני מסתובבת לצד השני של החדר.

אבל הרי האדם השפל ביותר יכול להיות מקור משובח.

כן, אבל אני לא יכולה לשבת מול אדם שאני יודעת שישתחו תיפתח ב"טוב, אז מתי עולים לחדר שלי?". אני לא רוצה להגיע למצב שאני אומרת לו, "תעוף לי מהפצוף".

מאירי אומרת שבעוד שהיום היא אינה סופגת עוד הערות והטרדות מצד קציני משטרה ופרקליטים, מעבריינים – גם הם בין מקורותיה – היא "כן שומעת הערות סקסיסטיות".

אולם גם מחוץ לעולם הפלילי, המפוקפק מטבעו, מתעוררת התופעה וביתר שאת. מתברר שדווקא מאנשים מהוגנים לכאורה, לא פעם דמויות מזוכרות ומכובדות ביותר בציבור, סופגות עיתונאיות הערות מעליבות ביותר. יערה קרוש, כתבת "צומת השרון": "אני ועיתונאיות קולגות שלי נתקלות באיש אקדמיה ותיק, מוכר ומוערך מאוד, שבאופן קבוע משפיל את העיתונאיות שמסקרות את האזור. הוא ממציא לכל אחת כינוי. לי הוא קורא בפנים 'מרוקאית מסריחה', לעיתונאית אחרת הוא קורא באופן קבוע 'זונה'. בפעם האחרונה שדיברתי איתו הוא אמר לי שלא אטפס מעבר לגובה שאשה צריכה לטפס. הנושא הזה בבירור, ואנחנו לא נעבור על זה בשתיקה". רינת ברקוביץ' מ"וואלה" היתה לפני כן כתבת ב"העיר". לדבריה, הטרדות הגיעו דווקא מצד הרמות שמחן היא הכי פחות ציפתה לכך. "תמיד הפתיע אותי שמאחורי רודף הצדק מסתתר איזה חרמן קטן שלא מכין את הביזנס", היא אומרת. "למשל, מאדם שעשה את השם שלו כאיש רודף צדק שבא מלמטה".

איך זה קרה?

עשינו שיחת היכרות במשרד שלו. השיחה גלשה והפכה לחברותית, שזה לגיטימי. הוא הציע שנצא לשתות. אמרתי לו, "בוא נדבר קודם ביזנס, אחר-כך פלו'ר". בכל זאת, צריך לפתח קשרים עם מקורות וקשר עם מקור זה דבר אינטימי. אבל יש כאלה שמבינים שאתה צריך להיות נחמד, ויש כאלה שלא

מבינים את הגבולות. מאז כל שיחה עם אותו אדם התחילה ב"מתי שותים?", "מתי יושבים לבירה?". התחושה היתה שהוא מצפה לרייט פרוץ. מפני שאני אדם עם גבולות נורא צרים, המקור נסתם, והוא הפסיק לשתף פעולה. במקרה אחר הייתי במסיבת עיתונאים, עשיתי מינגלינג. והיה אחד, איש מוכר ופעיל בארגונים סוציאליים, שהידיים שלו ליטפו. היד נגעה במקרה פה, נגעה במקרה שם. אחר-כך הוא ניסה ליצור קשר. בטלפון הוא אמר שיש לי גוף טוב לספורט. אני עדיין שוקלת אם לעשות עם זה משהו. עיתונאית אחרת כבר העיפה לו סטירה.

ברקוביץ' מבחינה בין מקורות המורגלים בעבודה עם התקשורת, לבין אחרים: "היו לי מקרים של הטרדות מצד מקורות שידעו שהם יכולים להיות מקורות טובים. הם היו בעמדת כוח עלי, היה להם משהו שהייתי מעוניינת בו, והם ניסו להטריד. לא באופן פיזי, לא משהו שלא ניתן להתחמק ממנו בנימוס. אבל רוב המרואיינים שלי היו אנשים שאינם אמונים בשיחות עם התקשורת, הם ראו בי גורם עם יותר כוח. מקורות מנסים להרוויח מזה שהמרואיינת צריכה חומרים, צריכה את המקור".

• • •

ההורקקות הן אכן גורמת לעיתונאיות רבות לס' פוג עלבונות בקט, ובלבד שהחומר העיתונאי ימשיך לזרום. "פעם ראיית איש טלוויזיה בכיר", מספרת לזובסקי, "שכל משך הראיון ניסה להסביר לי מה לא בסדר איתי כבחורה: שאני חסרת ביטחון, שהשאלות שלי נובעות ממיניות מתוסכלת, שאני רוצה אהבה".

ומה את עושה במצב כזה?

זה מצב מאוד מורכב. מפני שהאינטימיות כל-יך נזילה, את לא תמיד יודעת מתי לשבור את הכלים ולהגיד: "ארוני, תסלח לי". אז ממשיכים. בסוף הראיון היתה לי הרגשה חמוצה ורעה. זה גרם לי לשאול שאלות כמו "אולי אני אשמה?". אני מפלרטטת, מפגינה חמימות אנושית, והוא לוקח את זה למקום שלו. זה אזור אפרפר ומורכב.

יש מרואיינים שניסו גם לגעת בך?

לרוב הם לא נוגעים. אבל כשמקיימים כמה פגי' שות עם אותו אדם זה אף פעם לא נשאר ענייני. אם את נראית טוב – יש לך בעיה.

ברקוביץ': "היה לי מרואיין שנהנה מכך שמרואינת

אותו עיתונאית שנראית טוב. אם הייתי מגיעה כמו 'טום בוי' הייתי משיגה פחות אינפורמציה. אני מודה בפה מלא: יש יתרון, לעיתונאיות שנראות טוב יש יותר סיכוי להשיג דברים מאשר חעיתונאיות שנראות לא טוב".

מקרה נדיר שבו התלוננה עיתונאית במשטרה היה לפני כשלוש שנים: כתבת אתר הספורט one, שסיקרה את התחום שאין גברי ממנו – כדורגל – הגישה תלונה על הטרדה מינית למשטרת ירושלים נגד מאיר פניג'ל, יו"ר בית"ר ירושלים. ב"מעריב" צוטטה הכתבת כאומרת שספגה מפניג'ל "התבטאויות משפילות, שנתנו לי להרגיש זולה". האירוע שגרם לה לפנות למשטרה התרחש במהלך אחד ממשחקי בית": כשניגשה לפניג'ל עם שאלה בנוגע לאוהדים, השיב לה הו"ר, לטענתה: "במה את מתעניינת, בקטן שלי או ביון שלי?". פניג'ל הכחיש אז את הדברים וכינה אותם "שקר וכזב".

זה מקרה חריג ביותר. מעניין לגלות שאת זהותם של המטרידים – שבמקרים רבים הם דמויות ידועות, מה שהופך את התנהגותם לעניין ציבורי – מעריפות העיתונאיות, רבות מהן פמיניסטיות, שלא לחשוף. דנה ספקטור פרסמה לפני כמה חודשים ב"7 ימים" טור שעסק בהטרדות שעברו עליה, אולם את זהותם של המטרידים שמרה לעצמה. כתבת פוליטית בכירה שסיפרה ל"העין השביעית" על נטייתם של פוליטיקאים מעל גיל חמישים להשתמש בביטויים כגון "מיידלע" ובבדיחות בעלות קונטציות מיניות, ביקשה מאוחר יותר להסתיר את זהותה מחשש שהדבר יפגע בעבודתה מולם. למעשה, עיתונאיות רבות יודעות ממקור ראשון על הטרדות מיניות של אישי ציבור וידוענים – מקרים שלו היו מגיעים לעיתונות ממקור חיצוני קרוב לזוראי שהיו הופכים לסקופ צהבהב ומובלט – אולם שומרות את המידע לעצמן. לכאורה היו אמורים גברים לחשוש במיוחד מתגובתן של עיתונאיות, שכן הן יכולות בנקל לפרסם את מעשיהם, אולם נורמת הדיסקרטיות התמונה הן מבטלת את האיום. "דוב הראינות המגזיניים הגדולים מורכבים ממספר פגישות", מסבירה לזובסקי, "תבלה עם מרואיין שבועי-שבועיים, הוא יספר על חבריו, על ילדו, על אשתו, על טראומות. הוא יבכה. אחרי שאני מכירה את הכתבה ב'הוא ניסה לשכב איתי'". ■

עינת פישביין, סגנית עורך "7 ימים":
זה לגיטימי להשתמש במיניות להשגת
סיפורים. על אחת כמה וכמה לגיטימי בעולם
שובניסטי שבו נשים נפגעות בגלל נשיות